

LOM TUNEŽICE

ZVÝŠENIE ŤAŽBY

VŠEOBECNE ZROZUMITEĽNÉ ZÁVEREČNÉ ZHRNUTIE

NAVRHOVATEĽ

člen DDM Group

PK Doprastav, a.s.

Kragujevská 11

010 01 Žilina

ZHOTOVITEĽ

ENVICONSULT

ENVICONSULT, spol. s r.o.

Obežná 7

010 08 Žilina

AUGUST 2018

1 NÁZOV ZMENY NAVRHOVANEJ ČINNOSTI

Lom Tunežice - zvýšenie ťažby

2 ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O NAVRHOVANEJ ČINNOSTI A JEJ ZMENÁCH

Ťažba v lome Tunežice má pomerne dlhú históriu. Dobývací priestor Tunežice (DP) bol stanovený rozhodnutím povereného orgánu - Československý kamenoprůmysl - GR zn. 0450/67 zo dňa 16.2.1968, s celkovou výmerou 43,9783 ha. Tento DP bol podľa osvedčenia vydaného SBÚ Bratislava č. 2481/274-DP/1970 zo dňa 3.7.1970 zaevidovaný a zaznamenaný v evidenčnej knihe DP SBÚ VII. diel, fólio 157. Z hľadiska typológie ťažobných diel sa jedná o typický povrchový lom s odťažbou severozápadnej časti horninového masívu Kališťa.

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je dočasné zvýšenie povolenej ťažby stavebného kameňa v lome Tunežice z terajších 330 tis. t/rok na 500 tis. t/rok. Zvýšenie nárokov na ťažbu vyplynulo zo zazmluvnenia externých odberateľov, ktorí si vykonávajú spracovanie vyťaženej suroviny pre vlastné potreby priamo v areáli lomu - zariadenia spoločností Doprastav a DAL sú umiestnené na plató na etáži E345.

Predmetná činnosť predstavuje pokračovanie ťažby stavebného kameňa - vápenca (grestenitu) v určenom dobývacom priestore a jeho následnej úpravy v technologickej linke.

3 ÚZEMIE DOTKNUTÉ ZMENAMI ČINNOSTI

Kraj: Trenčiansky

Okres: Ilava

Obec: Ladce

Katastrálne územie: Ladce

Parcelné čísla KN-C: 2059/2, 2066/1, 2066/2, 2067/1, 2067/2, 2068/1, 2068/2, 2071/1, 2071/2, 2071/3, 2072/1, 2072/2, 2073/1, 2073/2, 2073/3, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078/2, 2080/2, 2081/2, 2082, 2089, 2084, 2085/1, 2086/1, 2087, 2088, 2089

Navrhovaná činnosť bude realizovaná v rámci schváleného dobývacieho priestoru Tunežice. Lom Tunežice sa nachádza na úpätí Strážovských vrchov v k.ú. obce Ladce, cca 0,5 km juhovýchodne od miestnej časti Tunežice. Lom je napojený prístupovou komunikáciou dĺžky cca 400 m na cestu I/61 Trenčín - Považská Bystrica.

Zmenou navrhovanej činnosti sa rozsah pôsobenia činnosti na okolie nezmení.

4 ÚZEMNÉ PODMIENKY

Lom Tunežice sa nachádza v okrajovej časti Strážovských vrchov, na ich styku s Ilavskou kotlinou. Tzv. butkovská brázda tvorí morfológický celok typický pre bradlové pásmo, s bradlami rigidných hornín (vápenca) vystupujúcich v okolitých plastických sedimentoch (sliene, slieňovce, slienité vápenca). Tieto bradlá vytvárajú masívy Butkova (764,6 m n.m.) a Kališťa (679,5 m n.m.)

Na geologickej stavbe územia sa podieľajú horniny kvartéru a mezozoika. Ložisko je tvorené jurskými piesčitými a kremitými vápencami, miestami s hľuzami rohovcov (lias), ktoré patria do manínskej série butkovského bradlového pásma. Ložisko má antiklinálnu stavbu a je porušené troma systémami tektonických línii.

Ložisko tvoria v spodnejších polohách hrubolavicovité až blokovité tmavosivé až čierne jemnozrnné kremité vápence, často piesčité s konkréciami rohovcov (pravá strana lomu). Tieto vápence prechádzajú do hrubolavicovitých jemnozrnných sivých a hnedých kremitých, miestami piesčitých vápencov až

pieskovcov (stredná časť lomu). V okrajových častiach ložiska možno pozorovať červené vápence, ktoré smerom do nadložia prechádzajú do pleťovoružových svetlohnedých vápencov. Tieto dva typy vápencov sú na ložisku zastúpené v malom množstve.

Skrývku na ložisku tvorí hnedá svahová hlina a hlinito-kamenité sute. Mocnosť skrývky sa pohybuje v hornej časti lomu od 0,5 od miernejších svahov a priehlbín, kde dosahuje ojedinele až 4 m.

V posudzovanom území nie je dokumentovaný výskyt geodynamických javov charakteru svahových pohybov. V menšej miere sa uplatňuje veterná erózia.

Podľa členenia Slovenska na klimatické oblasti patrí územie do teplej oblasti, okrsku T6 - teplého, mierne vlhkého s miernou zimou. Prevládajúcimi smermi vetra v riešenom území sú severovýchodné vetry. Priemerná rýchlosť vetra sa pohybuje okolo 2,0 m/s.

Hydrogeologické pomery ložiska možno klasifikovať ako jednoduché. Ložisko nie je vzhľadom na jeho morfológickú pozíciu zvodnené, nachádza sa vysoko nad miestnou eróznou bázou. Do ložiska infiltrujú len atmosférické zrážky, pričom infiltračná oblasť je zhodná s plošným rozsahom ložiska. V exponovaných častiach reliéfu infiltrované zrážkové vody rýchlo odtekajú buď zvetralinovým plášťom alebo puklinami pásma zvetrávania, kde sa na svahoch vytvárajú občasné sutinové, resp. sutinovo-puklinové pramene. Karbonátové horniny sú stredne priepustné, avšak nezvodnené. Priepustnosť je puklinová. Na ložisku nebola zastihnutá spojitá hladina podzemnej vody. Podzemná voda sa nachádza bližšie k povrchu iba v spodnej časti areálu (5-7 m pod terénom).

V zmysle § 31 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách je záujmové územie súčasťou chránenej vodohospodárskej oblasti (CHVO) Strážovské vrchy, vyhlásenej nariadením vlády SSR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prírodnej akumulácie vôd.

Činnosť lomu Tunežice sa bude realizovať výlučne na lesných pozemkoch, na ktorých boli v minulosti vyvinuté lesné pôdne druhy. Typickým pôdnym druhom je územie je hlinitiopiesčitá pôda so značným zastúpením skeletu. Materskou horninou sú vápence, slienité vápence a sliene. V súčasnosti bola v mieste plánovaného rozšírenia lomu vykonaná skrývka, ktorá bola uložená na depóniách.

Faunu riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel, priemyselných komplexov, poľnohospodársky využívaných plôch. V záujmovom území nie je dokumentovaný výskyt chránených druhov rastlín ani živočíchov.

V priestore lomu, kde prebieha ťažobná činnosť biotopy úplne absentujú. Na okrajových častiach južne, východne a severne od lomu sa nachádzajú biotopy čiastočne až silno pozmenené ľudskou činnosťou.

Najbližší významný prvok ÚSES tvorí nadregionálny hydrický biokoridor rieky Váh vzdialený cca 1 500 m západne od lomu. Údolie rieky Váh je významným interkontinentálnym migračným koridorom avifauny.

Do riešeného územia nezasahuje žiadne chránené územie. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov tu platí 1. stupeň ochrany. Najbližšie chránené územie Chránená krajinná oblasť Strážovské vrchy sa nachádza cca 4,6 km a od lomu.

Posudzované územie a jeho širšie okolie nie je súčasťou území zaradených do sústavy Natury 2000 - chránených vtáčích území alebo území európskeho významu. Najbližšie chránené vtáčie územie SKCHVÚ028 Strážovské vrchy sa nachádza vo vzdialenosti cca 4,5 km vzdušnou čiarou. Najbližšie územie európskeho významu je SKUEV0256 Strážovské vrchy je vzdialené cca 4,6 km juhovýchodne od riešeného územia.

5 VPLYVY NAVRHOVANÝCH ZMIEN A ICH POROVNANIE S PÔVODNÝM RIEŠENÍM

Predmetom zmeny navrhovanej činnosti je dočasné zvýšenie povolenej ťažby stavebného kameňa v lome Tunežice z terajších 330 tis. t/rok na 500 tis. t/rok.

Význam a vlastnosti očakávaných vplyvov boli posúdené v súlade s prílohou č. 10 k zákonu č. 24/2006 Z.z., ktorá stanovuje kritériá pre zisťovacie konanie podľa § 29 zákona. Bola pritom braná do úvahy povaha a rozsah navrhovanej činnosti vo vzťahu k miestu vykonávania navrhovanej činnosti, ako aj súvislosť s inými činnosťami. Navrhovaná činnosť bola vyhodnotená aj vo vzťahu k nárokom na vstupy a k charakteru výstupov.

Pri hodnotení bola braná do úvahy environmentálna citlivosť oblasti, ktorá bude zasiahnutá zmenou navrhovanej činnosti, s prihliadnutím na súčasný stav využitia územia, súlad navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou, relatívny dostatok, kvalitu a regeneračné schopnosti prírodných zdrojov v dotknutej oblasti a v horninovom prostredí, únosnosť prírodného prostredia, najmä ak ide o tieto oblasti: vodné útvary, mokrade, lesy, chránené územia, oblasti významné z hľadiska výskytu, ochrany a zachovania vzácných druhov fauny a flóry (napr. chránené druhy a ich biotopy), oblasti, v ktorých už bola vyčerpaná únosnosť prírodného prostredia, husto obývané oblasti, historicky, kultúrne alebo archeologicky významné oblasti.

V rámci spracovania správy sa podarilo zhromaždiť dostatok relevantných informácií pre vyhodnotenie dominantných vplyvov zmeny navrhovanej činnosti. Vplyvy posudzovanej činnosti sú spojené jednak s vlastnou ťažbou a úpravou kameniva v rámci lomu a jednak s prepravou materiálov. Ich negatívnymi prejavmi sú predovšetkým tvorba hluku a zvýšená prašnosť.

Hlavnými negatívnymi vplyvmi činnosti v dobývacom priestore Tunežice vo vzťahu k obyvateľstvu sú zvýšená prašnosť, tvorba hluku a otrasy z clonových odstrelov. Miera týchto vplyvov je daná predovšetkým vzdialenosťou obytnej zóny od lomu. Najbližšou obytnou zónou je ulica J. Bottu v miestnej časti Tunežice, na ktorej sa nachádza 8 obytných objektov. Z nich najbližší dom č. 109 sa nachádza vo vzdialenosti 300 m od okraja areálu lomu a 380 m od technologickej linky. Ulica J. Bottu je od vlastného sídla Tunežice odčlenená železničnou traťou. Okraj kompaktnej zástavby MČ Tunežice sa nachádza vo vzdialenosti 415 m od okraja lomu. Vlastné sídlo Ladce sa nachádza vo vzdialenosti cca 1 400 m. Ďalšie sídlo Nozdrovica, patriace pod obec Košeca sa nachádza vo vzdialenosti 700 m od lomu.

Vplyvy hluku a emisií boli vyhodnotené na základe hlukovej a rozptylovej štúdie, ktoré tvoria prílohy Správy o hodnotení.

Podľa výsledkov posúdenia v hlukovej štúdii v dôsledku samotnej prevádzky kameňolomu - dobývania, úpravy a spracovania kameniva nedochádza k prekročovaniu prípustných hladín hluku. V okrajovej časti Tunežíc hladina hluku dosahuje 49,3 dB(A) a v Nozdroviaciach dosahuje 45,5 dB(A).

Problémovnejšia je doprava suroviny po prístupovej komunikácii. Najbližšia obytná zástavba sa nachádza v križovatke prístupovej komunikácie z lomu a Bottovej ulice v obci Tunežice, ktorá sa južne po cca 200 m napája na cestu I/61. Vypočítaná hodnota LAeq pri ťažbe 330 tis. t/rok je na úrovni 51,3 dB(A). Vplyvom navýšenia prepravy vyťaženej suroviny sa očakáva nárast hlukovej záťaže v posudzovanom bode o 1,5 - 1,7 dB. Z hľadiska vplyvov na zdravie ľudí je podstatnou skutočnosť, že lom je v prevádzke iba počas dennej doby v pracovných dňoch. Nočná hladinu hluku nie je činnosťou v lome ovplyvnená.

Z výsledkov rozptylovej štúdie vyplýva, že príspevok koncentrácií PM₁₀ a PM_{2,5} z posudzovanej prevádzky - ťažby a spracovania kameniva k celkovej kvalite ovzdušia dosahuje podlimitné hodnoty. Maximálne krátkodobé koncentrácie PM₁₀ v obytnej zóne dosiahnu pri zvýšení ťažby max. 12 % limitu povoleného vyhláškou MŽP SR č. 244/2016 Z.z. o kvalite ovzdušia a priemerné ročné koncentrácie dosahujú max. 0,24 % limitu.

Za hlavný zdroj znečisťovania ovzdušia tuhými látkami však možno považovať sekundárnu prašnosť vznikajúcu pohybom vozidiel a iných mechanizmov v rámci lomu, predovšetkým v dlhšie trvajúcich

bezzrážkových obdobiach. Z hľadiska ochrany ovzdušia je preto potrebné pri zvlášť nepriaznivých podmienkach zabezpečiť kropenie vnútroareálových komunikácií.

V súvislosti s uvedeným je potrebné zdôrazniť, že ťažobná činnosť v danom území nie je novou činnosťou a vplyvy na obyvateľstvo sú v súvislosti s realizáciou ZNČ porovnateľné so súčasným stavom.

Z hľadiska socioekonomických aspektov možno ZNČ hodnotiť kladne. Pozitívnym vplyvom pokračovania ťažby je udržanie pracovných príležitostí v rámci primárnej zamestnanosti. Na ťažbu stavebnej suroviny je naviazaná ďalšia zamestnanosť v sfére dopravy a služieb.

Vplyvy zmeny navrhovanej činnosti na zložky životného prostredia možno charakterizovať ako mierne a v porovnaní so súčasne realizovanou činnosťou sa prakticky nezmenia.

Vplyvy na prvky ochrany prírody a chránené územia neboli identifikované a z titulu navrhovaných zmien sa nemenia. Rovnako nebudú ovplyvnené ostatné zložky životného a urbánneho prostredia.

Medzi negatívne dôsledky ťažobnej činnosti na krajinu možno zaradiť predovšetkým narušenie jej scenérie. Odlesnenie, ťažba a spracovanie nerastnej suroviny spôsobilo zmenu krajiny, vznikom špecifického antropogénneho reliéfu a povrchu územia. Vizualný význam kameňolomu, ako zložky štruktúry krajiny, vyplýva z jeho tvaru, veľkosti, pozície v reliéfe a vzdialenosti od pozorovateľa. Spôsob otvorenia lomu čiastočne zmiernuje jeho vizuálne vnímanie, nakoľko boli ponechané ochranné piliere na etáži E289. Scenéria lomu je intenzívnejšie vnímaná iba z jeho bližšieho okolia, a to zo severozápadnej strany.

Pri vizuálnom vnímaní lomov, ako prvkov štruktúry krajiny, je potrebné zohľadňovať kumuláciu vplyvov. V danom území sa okrem lomu Tunežice nachádza ďalší lom Butkov, ktorý je zdrojom cementárskej suroviny pre cementáreň Ladce. Prítomnosť oboch lomov na relatívne malom území spôsobuje značnú exponovanosť a zaťaženosť územia.

Nerastné suroviny sú neobnoviteľným zdrojom a ich ťažba sa preto raz ukončí ich vyťažením. Krajinu ako takú, možno považovať za obnoviteľný zdroj, avšak na jej prirodzenú obnovu a revitalizáciu by v danom prípade bol potrebný časový úsek niekoľkých generácií. Negatívne vplyvy ťažby je preto potrebné zmierniť ľudským zásahom, v súlade so zásadami stanovenými dokumentmi v oblasti ochrany nerastného bohatstva a ochrany prírody a krajiny.

V rámci správy o hodnotení bola vykonaná podrobná analýza všetkých relevantných vplyvov činnosti na životné prostredie vrátane zdravia. Z analýzy vyplýva, že súčasná činnosť, rovnako ako dočasné zvýšenie ťažby v dobývacom priestore Tunežice v rámci POPD pre obdobie 2012-2031 dotknuté územie nadmerne nezaťažuje.

6 SYNERGICKÉ A KUMULATÍVNE VPLYVY

Lom Tunežice je zdrojom prašnosti, v zmysle platnej legislatívy je kategorizovaný ako stredný zdroj znečisťovania ovzdušia. V danom území sú prevádzkované ďalšie zdroje, čím dochádza ku kumulácii nepriaznivých vplyvov:

- Považská cementáreň a.s. Ladce
- Lom Butkov
- Betonáreň Ladce.

Všetky uvedené činnosti pôsobia v území kumulatívne, predovšetkým z hľadiska prašnosti a tvorby hluku. Dominantným zdrojom hluku v území je však cesta I/61 a diaľnica D1.

Celé územie sa nachádza v 1. stupni ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Ku kumulatívne vplyvu na prvky ochrany prírody nedochádza.

7 POSÚDENIE SÚLADU ZMENY ČINNOSTI S PLATNOU ÚZEMNOPLÁNOVACOU DOKUMENTÁCIOU

Umiestnenie areálu nie je v rozpore s územným plánom obce Ladce z februára 2005 (spracovateľ Ing. arch. Viliam Leszay). Lom nie je v ÚP osobitne riešený, nakoľko sa nachádza v extraviláne obce. Je však v ÚP rešpektovaný, zakreslený.

Banská činnosť je vykonávaná v dobývacom priestore Tunežice, ktorý bol určený rozhodnutím povereného orgánu - Československý kamenoprůmysl - GR zn. 0450/67 zo dňa 16.2.1968.